

Т. Сергієнко (Ужгородський національний університет) в публікації «Національне питання на Підкарпатській Русі за президентства Т.Г. Масарика: документи та матеріали» проаналізувала новітню літературу, джерела Державного архіву Закарпатської області з проблеми національного пробудження і відродження корінного населення регіону. Автор зробила висновок, що в основі позитивних зрушень в Закарпатті в суспільно-політичній, соціально-економічній та культурній сферах, покращення умов для життя пересічного громадянина була національно-державницька концепція президента Чехословацької республіки.

В. Піпаш (Ужгородський національний університет) в статті «Степан Клочурак про чеський національно-визвольний рух та Т. Г. Масарика» висвітлює зустріч президента Гуцульської республіки з головою ЧСР у вересні 1921 р. в Ужгороді. Діалог зазначених діячів засвідчує інтерес Т. Г. Масарика до такого феномену історії Закарпаття у 1918-1919 рр. як Гуцульська республіка. Це було проукраїнське державне утворення в Закарпатті, знищене румунськими військами під час їх тимчасового зайняття цієї частини краю.

Працівник наукової бібліотеки Ужгородського національного університету М. Чорній в публікації «Література про життя та творчість Томаша Масарика у фондах наукової бібліотеки УжНУ» подала інформацію про відповідні книги українською і закордонними мовами. Список представлених книг об'єднує 56 позицій, представляє книги самого президента ЧСР, його соратників, численних публіцистів і істориків.

Загалом, перший випуск нового історичного часопису викликає науковий інтерес, опубліковані матеріали дають уявлення про основні напрямки сучасних досліджень життя і діяльності Томаша Масарика. Бажано, щоб випуск часопису продовжувався і надалі як форум науковців, що сприятиме поглибленню досліджень проблем історії Чехії та Словаччини.

Зінько Ю.А., Кравчук О.М. ИСТОРИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ ИЗ БОГЕМИСТИКИ И СЛОВАКИСТИКИ. ВЫПУСК 1. МАТЕРИАЛЫ НАУЧНЫХ ЧТЕНИЙ «ТОМАШ МАСАРИК - ВЫДАЮЩИЙСЯ УЧЕНЫЙ, ПОЛИТИК И ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ДЕЯТЕЛЬ»(УЖГОРОД, 21 ДЕКАБРЯ 2010 Р.). УЖГОРОД: ПОЛИГРАФЦЕНТР «ЛИРА», 2011. - 168 С.

В статье прорецензировано первый выпуск научного сборника «Исторический журнал по богемистике и словакистике», в котором опубликовано материалы научный чтений «Томаш Масарик – выдающийся ученый, политик и государственный деятель».

Ключевые слова: Т. Г. Масарик, «Новая Европа...», демократия, Чехословакия.

Zinko Ю.А., Kravchuk О.М. HISTORICAL MAGAZINE IS FROM БОГЕМИСТИКИ AND СЛОВАКИСТИКИ. PRODUCING 1. MATERIALS OF SCIENTIFIC READING «ТОМАШ МАСАРИК IS PROMINENT SCIENTIST, POLITICIAN AND STATESMAN»(UZHGOROD, on DECEMBER, 21 2010). UZHGOROD: ПОЛИГРАФЦЕНТР «LYRE», 2011. - 168 С.

In this article we review the first issue of scientific collection “Historical magazine from bogemistic and slovakistic”. Their we can find published materials of scientific reading “Tomash Masaryk – the greatest scientist, politician and state men”.

Key words: T.G. Masaryk, «New Europe...», democracy, Czechoslovakia.

УДК 94(477.44) «15/20»

Ю.А. Яніцький, О.Ю. Яніцький

РЕВУЦЬКИЙ В.А. СНИТКІВ. ІСТОРІЯ БЕЗ АКЦЕНТІВ. ІСТОРИЧНИЙ НАРИС. – К., ІНСТИТУТ ПЕРЕДОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ, 2011. – 444 С.

У даній статті прорецензовано історичний нарис про історію заснування та заселення села Снітків Муровано-Куриловецького району Вінницької області, боротьбу жителів за волю, революційні та воєнні роки, розвиток культурних, економічних та етносоціальних процесів в історичному минулому та сьогоденні.

Історія «малої батьківщини» завжди викликає особливий інтерес. В останні роки історики та краєзнавці все частіше вдаються до написання нарисів, хронологічних оглядів, літературно-мистецьких та фольклорних досліджень міст і сіл України. Так, за останні 10-15 років лише по Вінницькій області опубліковано понад 30 різноманітних праць про минуле населених пунктів та районів. Такий матеріал набуває неабиякої ваги не тільки для відтворення як найповнішої історії краю, а й для підвищення культурно-освітнього рівня населення, для навчання та виховання підрастаючого покоління.

Самесеред таких досліджень гідне місце займає історичний нарис «Снітків. Історія без акцентів» члена Національної спілки журналістів України, лауреата обласної премії «За досягнення в гуманітарній діяльності», переможця всеукраїнського конкурсу «Люби і знай Україну», краєзнавця, учителя-методиста Ревуцького Володимира Артемовича.

Рецензоване видання складається з авторського вступу, додатків та двох частин, які відповідно містять 30 розділів, що охоплюють історію села Снітків Муровано-Куриловецького району, Вінницької області від найдавніших часів до сьогодення.

Перш за все слід зазначити, що автор подає історію даного села у контексті просторово-часового оточення різних історичних епох. Краєзнавець Володимир Ревуцький у своєму нарисі тонко поєднує і відтворює архівну точність подій з публіцистичними та ліричними відступами. У книзі багато фактичного матеріалу, архівних джерел, рідкісних любительських та архівних світлин. Автор показує шлях, яким пройшло село і його населення, неупереджено фіксує різні погляди на буденне життя та історичні події.

Оригінальними є композиція структурних частин нарису, виклад інформації. Кожний розділ містить об'ємний історичний матеріал, документи, хронологію найважливіших подій історії села. Цікавими є розвідки автора щодо топонімів та гідронімів місцевих урочищ, полів, ставків, річок. Певну наукову цінність має детальний опис єврейського, польського та православного кладовищ, розкриття символізму надгробних пам'яток, архітектурних особливостей культових спорудних громад.

Заслуговує на увагу дослідження геральдики гербів польської шляхти, яка в минулому володіла Снітковом. Особливо цікавим для читачів та дослідників буде твердження автора, що саме снітківські шляхтичі були ініціаторами творення Барської конфедерації.

Позитивною рисою даного видання є його об'єктивність, відсутність одностороннього підходу до оцінок тих чи інших явищ, котрі знайшли відображення в історичному минулому села і мають продовження в наш час. Це помітно в описі і краєзнавцем Ревуцьким етносоціальних відносин між українцями, поляками та євреями, що залишило відбиток в соціокультурному світогляді місцевих жителів.

Надбанням нарису є глибоке проникнення і розуміння автором причин і наслідків революційних та воєнних лихоліть, голодоморів, репресій, голокосту, які безжально пройшли через життя і долі мешканців села. Це призвело, по суті, до того демографічного стану, у якому село Снітків знаходиться сьогодні. А, за дослідженнями автора, у минулому село було одним з найбільших та найбагатших містечок Поділля, яке мало Магдебурське право.

У рецензованому нарисі слід зазначити клопітку архівну роботу дослідника, яка тривала понад 20 років і дала можливість глибоко і всебічно проаналізувати історію села Снітків та підкріпити її відповідними архівними джерелами.

Специфікою видання є використання великої кількості світлин та ксерокопій історичних документів. У цьому його оригінальність.

Цінність рецензованого видання ще й у тому, що в кожному розділі наведені змістовні біографічні довідки про жителів села, тих, які живуть нині, і тих, що відійшли у вічність, тих, хто сягнув вершин слави і простих трудівників. У їх долях відбито героїзм і трагізм нашої такої складної і неоднозначної історії.

Нарис містить досить об'ємні додатки, у яких краєзнавець В.А. Ревуцький систематизував інформацію універсального характеру, яка ілюструє і підтверджує його дослідження.

Рецензована праця не позбавлена певних недоліків, зокрема, не можна погодитися з твердженням автора про відсутність у селі Снітків українських національних традицій. Сам зміст книги це заперечує. Також, у певній мірі, окремі розділи дещо переобтяжені фактичним матеріалом. Але визнані недоліки мають не суттєвий характер, тому книга «Снітків. Історія без

акцентів» є помітною подією у краєзнавчій літературі і сприятиме більш глибокому та об'єктивному висвітленню історії Подільського краю.

Яницький Ю.А., Яницький А.Ю. РЕВУЦКИЙ В.А. СНИТКОВ. ИСТОРИЯ БЕЗ АКЦЕНТОВ. ИСТОРИЧЕСКИЙ ОЧЕРК. – К., ИНСТИТУТ ПЕРЕДОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ, 2011. – 444 с.

В данной статье прорецензировано исторический очерк об истории основания и заселения села Снитков Муровано-Куриловецкого района Винницкой области, борьбу жителей за свободу, революционные и военные годы, развитие культурных, экономических и этносоциальных процессов в историческом прошлом и настоящем.

Yanitskiy Y. A., Yanitskiy O. Y. REVUTSKYIV V. A. SNITKIV. HISTORY WITHOUT A CENT. HISTORICAL REVIEW. – K., ADVANCED INSTITUTE OF TECHNOLOGY, 2011. – 444 p.

Historical review about the history and settlement of the Snitkiv village Murovani-Kurylivtsi district Vinnitsa region, villagers fight for freedom, revolution and war years, the development of cultural, economic and ethno-social processes in the historical past and present are reviewed in this article.

УДК 94(477) «19/20»

О.В. Зінько

**ЗІНЧЕНКО А.Л. НОВІТНЯ ІСТОРІЯ РЕЛІГІЙНИХ СПІЛЬНОТ В УКРАЇНІ:
НАВЧ. ПОСІБ. ДЛЯ СТУД. СПЕЦ. «ІСТОРІЯ». – К., 2011. – 408 С.**

У статті прорецензований навчальний посібник А.Л. Зінченка, присвячений функціонуванню релігійних спільнот в Україні у ХХ – на початку ХХІ ст.

Ключові слова: релігія, релігійні спільноти, віровизнання, конфесії.

Рецензована книга – навчальний посібник, в якому розкриваються історичні обставини функціонування релігійних спільнот в Україні у ХХ – на початку ХХІ ст. з використанням сучасних досліджень, які, на думку автора, мають зацікавити студентів та аспірантів, які вивчають історичні процеси новітнього часу.

Автор використовує документи, які були упроваджені в науковий обіг у посттоталітарну добу, значну частину яких подає в додатках. Серед них: протоколи, листи, протести, історичні нариси парафій, доповідні записки уповноважених у справах релігійних культів КП(б)У, НКВД, КПРС та ін. Особливий інтерес мають дані Державного комітету у справах національностей та релігій. У кожному розділі подаються запитання та завдання для підсумкового контролю, тематика курсових та дипломних робіт, список джерел і досліджень.

Виклад матеріалу у навчальному посібнику побудовано за хронологічно-проблемним принципом. Текст посібника поділений на шість розділів, у кожному з яких розкриваються особливості функціонування найчисленніших релігійних спільнот на певному етапі суспільно-політичного процесу та за певних державно-політичних режимів.

З метою полегшення опрацювання матеріалу, автор у тексті подає пояснення найважливіших термінів та формулює підсумкові висновки в рубриці «Стисло про головне».

У розділі «Віровизнання в Україні наприкінці ХІХ століття – у роки першої світової війни», автор розглядає Православну Церкву в політичній системі Російської імперії; греко-католицьке духовництво; римо-католицьку церкву; баптистів та євангельських християн; юдейські, караїмські й мусульманські громади та інші проблемні питання періоду.

У наступному розділі «Релігійні спільноти в добу українських визвольних змагань (1917-1920)», автор акцентує увагу на зміни в державно-церковних відносинах після Лютневої революції в Росії, демократизацію церковного життя та національне відродження в Наддніпрянській Україні.

Великий науковий інтерес представляє порівняння становища релігійних спільнот у підрадянській Україні та у Західній Україні в розділі «Релігійні спільноти в Україні у міжвоєнній добі». Значна увага приділяється видатним церковним діячам різних конфесій,